

POKALBIS SU PIRMAJA „KNYGOTYROS“ VYRIAUSIAJA REDAKTORE IR ILGAMETE REDAKTORIŲ KOLEGIJOS NARE DOCENTE GENOVAITE RAGUOTIENE

„Knygotyros“ serialinis leidinys eina nuo 1961 metų. Iki 1969 m. buvo leidžiamas pavadinimu „Bibliotekininkystės ir bibliografijos klausimai“. Kaip „Lietuvos TSR Aukštųjų mokyklų mokslo darbų“ serijos dalis 1981–1991 m. ėjo dviem sąsiuviniais, pirmas sąsiuvinis buvo skiriamas knygos istorijos, knygų leidybos ir platinimo problematikai, o antrasis – bibliotekininkystės, bibliografijos bei informacijos mokslams. Nuo 1990 m. tapo Vilniaus universiteto leidiniu, ir antrasis sąsiuvinis pavadinimu „Informacijos mokslai“ pradėjo eiti savarankiškai. Nuo 2003 m. „Knygotyros“ periodiškumas nusistovėjo ir leidinys tapo du kartus per metus leidžiamu moksliniu žurnalau. Kaip atvirosios prieigos, recenzuojamas mokslinis žurnalas jis dešimtmečius referuojamas Lietuvos ir tarptautinėse duomenų bazėse, o nuo 2018 m. ir *Elsevier Scopus* duomenų bazėje. Kalbiname Genovaitę Raguotiene – didelę, dešimtmečius sukauptą patirtį turinčią leidinio redaktorių kolegijos narę, nuo 1970-ųjų iki 1974-ųjų – jo atsakingąją redaktorę.

Kada ir iš ko sužinojote, kad yra bibliotekininkystės mokslas?

Pradėsiu nuo to, kad netikėtai įstudama į bibliotekininkystę labai ką nutuokiau, kas per daiktas yra ši specialybė. Dar nuo mažens didžiausias mano pomėgis buvo knygos ir periodinė spauda (vaikų ir suaugusiųjų). Su bibliotekomis susipažinau mokydamasi pradžios mokykloje Švediškiuose

ir Lukšiuose, taip pat gimnazijose Šakiuose ir Kaune. Taigi tarp motyvų pasirinkti šią specialybę neabejotinai buvo meilė (nesibijau šio žodžio) knygai ir skaitymui. Galvojau apie tai, kad šios studijos duos galimybę ir mokytis, ir dirbti. Įstodama jau turėjau ir darbą Vilniaus vaikų namuose. Dirbti man būtinai reikėjo dėl duonos kąsnio. Mano biografija sovietmečiu buvo nepavydėtina ir net pavojinga. Nebuvo kam mane leisti į mokslus. Studijuodama, ypač paskutiniuose kursuose, įgijau didesnę supratimą apie atskiras bibliotekininkystės sritis. Iš jų labiausiai patraukė vaikų skaitymo įvairiausi aspektai, ypač lektologijos problematika.

Apie bibliotekininkystę kaip mokslą daugiau sužinoti teko, kai 1955 m. buvau paskirta į Bibliotekininkystės katedrą. Gavau dėstyti tokius specialybės dalykus, kurių studijų laikais nebuvau klausiusi. Tarp jų ir kursą „Bendroji bibliotekininkystė“. Ruošiantis dėstyti šią discipliną, teko semtis žinių iš įvairiausių šaltinių tuo metu prieinamomis kalbomis.

Tačiau tikrąjį bibliotekininkystės suvokimą patyriau rašydama kandidatinę disertaciją, kai reikėjo kelti ir spręsti įvairius istorinio ir teorinio pobūdžio klausimus iš pedagogikos, psichologijos, bibliotekų srities, vaikų literatūros ir jų lektūros bei pan. Štai čia labai pravertė tų sričių nagrinėjamojo meto lietuviška literatūra, taip pat rusų, iš dalies vokiečių autorių darbai. Svarbios įtakos rašant disertaciją turėjo jos vadovas Vincas Auryla savo geranoriškumu ar metodiniais patarimais. Disertacijoje sukauptą tiriamąjį analitinį patyrimą praturtino tuoj pat po jos sekęs darbas prie knygos „Spaudą atgavus“ – apie knygą ir skaitytoją 1904–1918 m. Lietuvoje (1996). Ši knyga susilaukė teigiamo vertinimo spaudoje ir tarp specialistų.

Kada parengėte pirmąją mokslinę publikaciją?

Kada išėjo Jūsų paskutinė knyga?

Pirmąją mokslinio pobūdžio publikacija būčiau linkusi laikyti daug kuo kuklų straipsnelį „J. Geniušas apie vaikų literatūrinį auklėjimą“, paskelbtą „Bibliotekų darbo“ 1963 m. aštuntajame numeryje. Iš svarbesnių pirmųjų publikacijų išskirčiau 1964 m. „Bibliotekų darbe“ paskelbtą straipsnį „Apie vaikų skaitymo interesus ir psichologiją“. Tai buvo viena iš mano pasirinktų tyrimų krypčių. Prie to pridurčiau savo archyve aptiktą visą krūvą medžiagos apie 1966 m. Panevėžio vidurinėse mokyklose atliktą paauglių (VII ir VIII klasių) skaitymo tyrimą. Prisimenu tą sunkų kasdienį darbą organizuojant tokį išsamų, pirmą kartą Lietuvoje tokios apimties paauglių tyrimą. Buvo parengta anketa su 40 įvairiausių klausimų ir apdorota per 830 atsakymų. Kartu

„Knygotyros“ ats. redaktoriai Genovaitė Raguotienė ir Levas Vladimirovas.
XX a. 9 dešimtmetis. Iš E. Macevičiūtės archyvo

su bendradarbe E. Vaivadiene paskelbėme to didžiulio tyrimo rezultatus, juos aptarėme su mokytojais. O jeigu šiandien toks tyrimas būtų pakartotas?

Jau tikrai paskutinė, aštuntoji knyga „Mylėję knygą“ pasirodė 2015 m. pačioje pabaigoje ir atsirado gana keistai. Ji ir pati tokia pat „keista“, sudėta iš dviejų skirtingų ir drauge susietų dalių. Pirmą jų „Kad Lietuva skaitytų“ sudaro mokslinio pobūdžio etiudai apie 1918–1940 m. Lietuvos valstybės knygos ir bibliotekų įvykius, reiškinius ir žmones. Apie tai, kas galbūt mažiau nagrinėta ir nušviesta. Čia rašyta apie Prano Mašoto, Vaclovo Biržiškos pažiūras į vaikų literatūrą ir lektūrą, apie bibliotekininkus vyrus – Kazį Sendziką, Vincą Jonušką, Leoną Žurauską, Vytautą Tumėną, Vytautą Steponaitį, Viktorą Cimkauską ir kt.

Kita knygos dalis „Viena Zanavykijos giminė“ yra autobiografinė, intymesnė, šnekamojo stiliaus. Apie kelių kartų Tėvelių giminę, jos istoriją, sudėtingus,

dramatiškus jos žmonių likimus. Šią man brangią knygą padovanojo ją išleidusi Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, kurios vadovybė ir leidėjai parodė geranoriškumą ir kilnią dvasią.

*Kas nulėmė Jūsų mokslinių tyrimų kryptį?
Esate rašiusi, kad mokslo ir specialybės didžiausiu autoritetu
laikote Vac. Biržišką. Kokia jo įtaka?*

Jau rašiau, kad mano pagrindiniai tyrimai ir darbas daugiausia susiję su įvairiausiais vaikų knygos, periodikos, skaitymo dalykais, su jų istorija, teorija, praktika. Pradedant disertacija ir, galima sakyti, iki šiol – gilios senatvės metų. Galbūt tai atitiko temperamentą, motinišką prigimtį, pagaliau katedros vadovybės planus.

Gal čia tektų pridurti ir mano mokslinės veiklos, jos krypties vieną iš svarbių rūpesčių. Mūsų lietuviškajai bibliotekininkystei visad yra trūkę teorinio pagrindimo. Tad katedra užsimojo parengti teorinio pobūdžio rinkinį, pavadintą „Teoriniai bibliotekininkystės pagrindai“. Jo pasirodė du leidimai – pirmasis (1990) ir antrasis pataisytas ir papildytas – 1995 m. 1 000 egz. tiražu. Straipsniuose ir studijose siekta teoriškai išdėstyti tokius klausimus: „Bibliotekininkystės bendroji teorija“ (Arūnas Augustinaitis), „Bibliotekų fondo komplektavimas“ (Stanislovas Dubauskas), „Informacijos paieškų sistemos“ (Ala Miežinienė), „Lektologija“ (Alvydas Samėnas), „Bibliotekų vadyba“ (Renaldas Gudauskas), „Lietuvių bibliotekinės minties istorijos bruožai“ (Genovaitė Raguotienė). Ir tuo laiku, ir gal ypač dabar akivaizdūs šio rinkinio trūkumai. Žinoma, tai ne vadovėlis, bet lietuviškoje bibliotekininkystės istoriografijoje – pirmasis tokio profilio leidinys.

Lietuvos bibliotekų istorijoje didžiulį vaidmenį suvaidino Vac. Biržiška. Tai kol kas didžiausia Lietuvos bibliotekininkystės, bibliografijos ir knygos istorijos asmenybė. Jo darbai ir naujomis dabartinio mūsų valstybės ir mokslo sąlygomis tebelieka pavyzdiniai (kad ir „Aleksandrynas“). Su Vac. Biržiškos darbais teko susipažinti dar studijų laikais ir pajusti jo asmenybės, ypač mokslo darbų įvairiopą įtaką. Nemaža apie jį rašiau ir kiek naujėlesnėmis temomis (šiek tiek apie jo privatų gyvenimą, jį, kaip vaikų literatūros vieną iš pirmųjų kritikų, pagaliau pirmąjį dar 1921 m. vaikų literatūros ir skaitymo lektorių). Su savo vyru Broniumi Raguočiu parengėme Vac. Biržiškos raštų rinkinį – „Knygotyros darbai“ (1998). Apie Vac. Biržišką išleista ir Vlodo Žuko monografija.

Man asmeniškai labai brangus Bibliotekininkystės katedros iniciatyva įkurtas Vac. Biržiškos mokslinis seminaras, vadinamieji skaitymai, ir jo vardu

pavadinta auditorija. Per Vac. Biržiškos skaitymus 1991–2004 m. laikotarpiu buvo perskaityta daugiau kaip 100 įvairios tematikos pranešimų. Tie skaitymai buvo rengiami ne tik Vilniuje, bet ir Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje. Vac. Biržiškos seminaras leido viešumoje pasirodyti ir jaunesnės kartos mokslininkams, tada dar aspirantei Aušrai Navickienei, Audronei Glosienei, Arvydui Pacevičiui, Almai Braziūnienei, tokioms bibliotekininkėms, kaip Elena Stasiukaitienė, Silvija Vėlavičienė, Audronė Matijošienė. Baigdamą atsakyti pridursiu, kad su kolega Osvaldu Janoniu esame Vac. Biržiškos premijos laureatai.

*Bene vienintelė tyrinėjote moteris bibliotekininkes.
Kas paskatino į jas atsigręžti?*

Iš biografistikos srities ne taip mažai rašiau apie 1918–1940 m. moteris ir vyrus bibliotekininkus. Moterų vaidmuo bibliotekose jau tuo laikotarpiu buvo pažymėtinas. Tokios bibliotekininkės, kaip Marija Čilvinaitė, Birutė Vileišytė-Tursienė, Stanislova Petraitienė, Antanina ir Felicija Šalkauskaitės, Elena Eimaitytė ir kitos iš vadinamosios Vac. Biržiškos plejados, buvo dvasingos, kultūros ir pasiaukojimo asmenybės.

Tegu neįsiseidžia vyrai bibliotekininkai, jeigu parašysiu apie vieną epizodą, kurį pasakoja nuo 1939 m. pabaigos Vilniaus Stepono Batoro universiteto valdytojo pareigas ėjęs Ignas Končius. Vilniaus universiteto bibliotekos direktorius Vac. Biržiška, retokai rodęsis, administruoti biblioteką paskyrė vienam bibliotekininkui vyrui. Šis negalėjo susitvarkyti su sudėtinga įtempta padėtimi. Tada, anot I. Končiaus, tos pareigos buvo paskirtos jaunai moteriai, kurios būta „geležinės rankos“, ir administracijos bei bibliotekos tarnautojų lenkų santykiai buvę sutvarkyti, „įvaryti į tikrąjį kelią“. Tai atsitikę „neaugalotos lietuvaits švelnioje, bet pastovioje ir kietoje rankoje“. Tikriausiai tai buvo Izidorius Kisinas ir Elena Eimaitytė. Štai kaip esti.

Kokia buvo Lietuvos bibliotekų, bibliografijos ir knygų tyrimų būklė „Knygotyros“ steigimo išvakarėse? Ar galėtumėte palyginti kad ir su Latvijos ir Estijos mokslininkų pasiekimais?

„Knygotyros“ pasirodymo išvakarėse – tai jau 1970 m. – to laiko Lietuvos bibliotekininkystės, gretimų sričių tyrimai buvo ganėtinai įsibėgėję. Daugelis katedros dėstytojų apsigynė kandidatines disertacijas. Pagaliau nuo 1961 m. pradėtas sistemingai leisti mokslo darbų rinkinys „Bibliotekininkystės ir bibliografijos klausimai“, kurio tradicijas ir plėtojo kitokio pavadinimo leidi-

nys. Reikšmės moksliniam darbui plėstis turėjo iš Bibliotekininkystės katedros išaugusios ir kitos katedros, leidusios labiau diferencijuoti ne tik dėstomus dalykus, bet ir susitelkti mokslinei veiklai.

Ką paminėjau, man regis, paliudytu, kad bibliotekininkystės, bibliografijos (ypač), knygos tyrimo mokslai, nepaisant sovietmečio nepalankių sąlygų, suvaržymų, cenzūros, iš esmės praturtino tų mokslų lietuviškąją istoriografiją. Ir sovietmečiu išaugo tų sričių mokslininkų. Turėtina mintyje, kad anos (1918–1940) Lietuvos bibliotekininkystės ir bibliografijos žymieji specialistai (Vac. Biržiška, Mykolas Biržiška, Aleksandras Ružancovas ir kt.) karo metais pasitraukė iš Lietuvos, o likusieji (ne visi) tik po kurio laiko ėmėsi ne tiek mokslinės, kiek praktinės veiklos.

Vienas iš žymiausių, kurie tęsė bibliotekininkystės mokslo ir ypač bibliografo, bibliofilo tradicijas ir darbą, buvo Vytautas Steponaitis. Jis ugdė savo mokinius, vaisingai pasireiškusių bibliografijos, knygotyros baruose (Stasį Tomonį, Algį Lukošūną ir kt.). Apie V. Steponaitį parašiau knygelę „Vytautas Steponaitis – iškilusis knygos žmogus“ (2003). Tai buvo pirmoji kregždė iš numatytos tokių leidinių serijos apie XXVII knygos mėgėjų narius. Deja, daugiau kregždžių neatskrido...

Negalėčiau palyginti mūsų mokslinių pasiekimų nei su Latvijos, nei su Estijos mokslininkų darbais. Kiek daugiau man žinoma estų bibliotekininkystė, nes nuo seno mūsų katedros artimai bendradarbiavo. Ypač jau atgavus valstybingumą, estų bibliotekininkės yra daugiau mus pralenkusios. Dalyvaudavome vieni kitų mokslinėse konferencijose. Bendravome ir politiškai. Prisimenu, ar tik ne 1987 m. iš kolegijų esčių gavome leidinių (rusų kalba), kur jau buvo drąsiai ir atvirai kritikuota sovietų valdžia ir keltos atgimimo idėjos.

Daugiau pažįstama Slovakijos vaikų literatūra ir jų lektūros bei mokslo padėtis. Gal todėl, kad esu ne kartą dalyvavusi toje šalyje rengiamose mokslinėse konferencijose ir kituose renginiuose. Pavyzdžiui, savotišką įspūdį padarė vienas iš pasitarimų apie mergaičių (moterų) literatūrą ir skaitybą. Daug informacijos, leidinių vaikų skaitymo temomis esu gavusi per ilgametį bendradarbiavimą su Bratislavos Komenskio universiteto dėstytoju Eugenu Mešša.

Tada tvirtesnių ryšių būta su Vokietijos Demokratinės Respublikos bibliotekininkyste. 1968 m. stažavausi Berlyno, Leipcigo, Dresdeno, Veimaro mokslo įstaigose ir bibliotekose, susipažinau su jų mokslo žmonėmis.

Kaip gimė idėja reorganizuoti leidinį „Bibliotekininkystės ir bibliografijos klausimai“ į „Knygotyrą“? Kas paskatino tokią pertvarką?

Tikriausiai prisimename, kad leidinys „Bibliotekininkystės ir bibliografijos klausimai“ buvo leidžiamas LTSR Valstybinio aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo komiteto, paskui to paties pavadinimo ministerijos. Leidėjo sumanymu 1967 m. gegužės mėnesį mokslo darbų leidinį (regis, po jo aptarimo) nutarta pertvarkyti. Jis turėjo mokslo darbais atstovauti ne tik Vilniaus universitetui, bet ir kitoms svarbiausioms bibliotekininkystės įstaigoms, telkti jų mokslinę veiklą ir publikuoti jų darbus. Ministerija iš tokių įstaigų rekomenduotų atstovų sudarė redaktorių kolegiją (Juozas Galvydis, Viktoras Lyrovas, Genovaitė Raguotienė, Klemensas Sinkevičius, Stasys Tomonis, Jurgis Tornau, Antanas Ulpis, Valerija Vilkienė). Aš buvau paskirta atsakingąja redaktore. Šiandien tokia „tvarka“ atrodo kitaip, bet sovietmečiu ji buvo įprasta... Mokslo leidinio redaktorės patirties neturėjau, bet žinojau, jog pareigos sudėtingos ir sunkios. Tačiau su naujos redaktorių kolegijos parama ir pritarimu ėmiausi pagal savo supratimą kai ką permaintyti leidinyje.

Kas buvo naujo leidinio pavadinimo ir lietuviško naujadaro „knygotyra“ sumanytojas? Kaip pasikeitė „Knygotyra“ pavadinto leidinio turinys, kaip gimė naujas leidinio maketas ir jo viršelis?

Ankstesnio leidinio pavadinimas jau nuo seniau atrodė kerėpliškas. Be to, pavadinime neatsispindėjo tokia bibliotekininkystės sritis kaip knygos mokslas. Pasižvalgiau po kitus tokio profilio ir pobūdžio lietuviškus ir užsienio leidinius. Kilo mintis leidinį pavadinti „Knygotyra“. Tam pasiūlymui pritarė ir redaktorių kolegija.

Pradėtas naujas numeravimas: nuo pirmojo „Knygotyros“ tomo skliausteliuose nurodytas tęstinis numeris (1 (8)). Dabar toks numeravimas teisingai panaikintas. Ne tiek daug ką suspėjome padaryti. Buvo pakeistas leidinio formatas ir išvaizda. Viršelį sukūrė dailininkė Romualda Verygaitė. Kai kas pasikeitė ir turinyje. Žymiai padidintas „Kronikos“ skyrius (iki keturių–šešių puslapių). Ten skelbtos žinios iš įvairių leidiniui priskirtų bibliotekų. Pasirodė 1972 m. 2 (9) numeryje jau ir užsienio autorės Friedhilde Krause straipsnis ir šiaip prasiplėtė nei iki tol autorių ratas. Rašė nebe tik Vilniaus universiteto Bibliotekininkystės katedros mokslininkai bei specialistai. Leidinio straipsnių reziumė ir turinys teikti ne tik rusų, bet ir anglų kalba, lyg ir stengiantis, kad apie jį bent iš anotacijų sužinotų. Prieš spausdinant straipsnį jį turėjo rekomenduoti recenzentas.

Patvirtinus naują redaktorių kolegiją, jos nariai ėmėsi užsakinėti, rinkti medžiagą leidiniui. Yra žinoma, kaip kartais sudėtinga ir šiaip nelengva gauti iš autorių mokslinių publikacijų. Todėl dalis straipsnių pirmajai „Knygotyrai“ gauta 1968 m., kai kurie – 1969 metais. Pirmasis „Knygotyros“ kuklus tomas pasirašytas 1970 m. birželį.

Kokius leidinio gyvavimo etapus išskirtumėte? Kaip keitėsi „Knygotyra“ L. Vladimirovo laikais ir kaip pasikeitė D. Kauno vadovavimo redaktorių kolegijai metais, po 1990 m. Vilniaus universitete įkūrus fakultetą?

Į šį klausimą sunkiai sugebėčiau atsakyti. Bijau nusišnekėti ar suklysti. Dėl amžiaus ir sveikatos nesu nuosekliai sekusi šio žurnalo. Gerai įsivaizduoju, kaip sudėtinga buvo „Knygotyros“ vyr. redaktoriams L. Vladimirovui ir D. Kaunui derinti pedagoginę ir mokslinę veiklą. Be jų, dar ir visuomeninę. „Knygotyrai“ atitekdavo ir jų poilsio valandos. Abu vyr. redaktoriai įnešė vienu ar kitu naujovių. Naujais sumanymais, idėjomis, praktišku jų įgyvendinimu pasižymėjo D. Kaunas, labai darbštus mokslininkas – akademikas, vienintelis bibliotekininkystės atstovas Lietuvos mokslų akademijoje.

Mums prieš akis Jūsų naujausios knygos: „Greta įžymiojo Vaclovo Biržiškos“ (2000), „Lietuvių vaikų lektūra, 1918–1940“ (2001), „... atversta knyga“ (2008) ir „Mylėję knygą“ (2015). Ar jose yra Jūsų darbų „Knygotyroje“ pėdsakas?

Mano knygos, gal net ir kita mokslinė veikla „Knygotyroje“ nėra palikusios ryškesnių pėdsakų. Kelios solidesnės publikacijos atskiriomis dalimis skelbtos iš monografijos „Lietuvių vaikų lektūra, 1918–1940“. Žurnale išspausdintas straipsnis „JAV lietuvių vaikų spaudos bruožai iki 1919 m.“ (1979, t. 9) iš studijos pobūdžio darbo „Lietuvių vaikų periodika: pradžia ir raida iki 1940 metų“ (1995). „Knygotyrai“ tiko ir mano straipsniai „Knygotyros kursų dėstymas ir Vaclovo Biržiškos vaidmuo“ (2001, t. 37), „Levo Vladimirovo gyvenimo ir veiklos bruožai“ (1988, t. 15) ir kt. Šiaip pagrindinis mano publikacijų leidinys – žurnalas „Tarp knygų“. Jame sudėta daugelis straipsnių iš klausime minėtų knygų.

Mūsų knygų istorikai, jau sakyta, sukūrė tarptautinės reikšmės leidinį „Knygotyra“. Jie išleido svarbių darbų, kuriems parengti reikėjo kruopščių studijų. Paminėtinas kolektyvinis veikalas „Lietuviškoji knyga: istorijos metmenys...“ (1996) ir autoriai – A. Glosienė, D. Kaunas, A. Navickienė, V. Stonienė.

Tarp išskirtinų darbų pažymėčiau L. Vladimirovo „Knygos istoriją“ (1979), jos variantą rusų kalba (1988), to paties autoriaus rinkinį „Apie knygas ir bibliotekas“; taip pat daugelį D. Kauno veikalų, tarp kurių yra „Klaipėdos krašto lietuvių knyga iki 1919 m.“ (1988), „Mažosios Lietuvos knyga: lietuviškos knygos raida 1547–1940“ (1996) ir kt. Bibliografijos, leidyklų istorijos tyrimuose pažymėtinos Vlado Žuko knygos. Atskirais leidiniais, „Knygotyros“ straipsniais gražiai yra užsirekomendavę specialistai Alma Braziūnienė, Remigijus Misiūnas, Arvydas Pacevičius ir kt. Dabartinė Knygotyros, mediotyros ir leidybos tyrimų katedra, esu įsitikinusi, tikrai pajėgi naujiems mokslo pasiekimams.

Kas lemia humanitarinio pobūdžio mokslinio žurnalo svarbą ir pripažinimą šiandienos pasaulyje?

Šiandien visur yra išsiplėtojusios įvairių įvairiausių technologijos ir kiti technikos įrenginiai. Be jų neįmanomos ir bibliotekininkystės, kitos humanitarinės įstaigos, kurioms prisideda papildomos darbo priedermės. Atsiranda technikos mokslų ir žmogaus bei visuomenės dvasiniame gyvenime. Necituosiu skambių, žinomų, teisingų šūkių ir išminties, kas išgelbės pasaulį. Bent man jau ir liks visiškai neginčytina, kad žmogus ir knyga (kad ir kokios formos ir pavidalo ji būtų) yra per amžius taip ir tiek suaugę vienas su kitu, anot Vaižganto, taip „prikepe“, kad jų niekas negebės atplėšti. Bibliotekininkystė, jos mokslai (plačiąja prasme) ir jiems skirti žurnalai ugdo ir tobulina žmogaus ir visuomenės sielą. Tad vis didesnis dėmesys tenka humanitarikai, jos raštams ir leidiniams. Technologija ir knyga turi būti dermė. Juo labiau – pasaulio globalizacijoje.

Ko palinkėtumėte knygotyros mokslui ir jam atstovaujančiam Vilniaus universiteto moksliniam žurnalui „Knygotyra“?

Atsakingosios redaktorės pareigas pati, be kokių nors procedūrų, perdaviau 1974 m. iš JTO grįžusiam L. Vladimirovui, bet redaktorių kolegijoje užsibuvau dar ilgesnį laiką.

Nuo anų kuklių mūsų mėginimų L. Vladimirovo, ypač D. Kauno redagavimo laikais „Knygotyra“ išaugo iki tarptautinio lygio, yra žinoma tarp tokio pobūdžio leidinių pasaulyje. Nuoširdžiai tuo džiaugiuosi ir didžiuojuosi nors kiek prie to prisidėjusi. Kartu liūdžiu, kad Vilniaus universitete išnyko bibliotekininkystės specialybė. Kažkada kas penkeri metai vaikų ir mokyklų specializacijos studentų paprašydavau raštu atsakyti į klausimą: „Kodėl aš pasirinkau šią specialybę“? Atsakymai būdavo įvairūs: „nuo mažens negaliu gyventi be knygos“,

„mano mama buvo bibliotekininkė, aš užaugau bibliotekoje“ ir kt. Kur dingo panašių norų jaunuomenė?

Visa laimė, kad spėta parengti ir 1999 m. išleisti solidų bibliotekininkystės ir jos katedrų 50 metų istorijos veikalą „Bibliotekininkystės studijos Vilniaus universitete“. Jo sudarytojas ir vienas iš autorių S. Dubauskas, kruopščiai rinkdamas medžiagą, dienų dienas praleido Universiteto archyve ar apklausinėdamas absolventus. Straipsniais ir patarimais jam talkino autoriai (A. Glosienė, R. Gudauskas, Julija Čepytė, Danutė Kastanauskaitė, Elena Macevičiūtė, A. Miežinienė, G. Raguošienė), redaktorių kolegijos nariai, tarp jų Klemensas Sinkevičius ir L. Vladimirovas.

Galvodama, ko galėčiau palinkėti „Knygotyrai“, jos vyr. redaktorei Aušrai Navickienei, redaktorių kolegijai, autoriams, pasiremsiu Virginios Woolf mintimis, kad Paskutinio teismo dieną Visagalis, pamatęs jus su knygomis, „kreipsis į apaštalą Petrą ir kiek su pavydu tars: „Žinok, šitiems apdovanojimų nereikia. Neturiu ką jiems duoti. Jie mėgo skaityti.“ Linkiu nenuilsti sunkiame, sudėtingame mokslo darbe.

*Sveikiname 90 metų sukakties proga
ir dėkojame už pokalbį.*

Kalbėjosi Domas Kaunas
ir Aušra Navickienė